

TASC MOKYMO PROGRAMA

TEORINIS PAGRINDAS

TASC projekto metodologija yra paremta socialinio konstruktyvumo idėjomis ir požiūriu į švietimą.

Socialinis konstruktyvumas yra sociologijos teorija, turėjusi didžiulę įtaką šiuolaikinio švietimo raidai. Socialinis konstruktyvumas kilo iš rusų psichologo Levo Vygotskio darbų, anot jo, mokymasis gali būti vertinamas kaip socialinis procesas. Žmonės savo idėjas apie pasaulį, save ir vienas kitą formuoja per bendravimo su kitais asmenimis patirtį.

XX amžiaus antroje pusėje pedagogai pradėjo taikyti šią koncepciją mokyklose. Iki tol labiausiai paplitęs mokymo metodas buvo toks, kad mokytojai stovėdavo prieš klasę ir skaitydavo paskaitas, o studentai uoliai užsirašydavo, įsimindavo informaciją ir atkartodavo ją ant užduočių lapo, referatų ar testų, tiksliai taip, kaip buvo pasakyta mokytojų, kad gautų pažymį. Šis metodas buvo plačiai naudojamas nuo ankstyvojo ugdymo iki koledžo ir aukštųjų mokyklų. Dėstytojas ar profesorius buvo laikomas absoliučiu dėstomo dalyko ekspertu, o studentai buvo tik tam, kad klausytų, mokytųsi ir žodis po žodžio kartotų tai, kas buvo mokoma.

Socialinio konstruktoriaus sistema skatina perėjimą nuo „mokytojo kaip eksperto klasės“ į „į mokinį orientuotą klasę“, kurioje manoma, kad žinios mokinių galvose kuriamos bendradarbiaujant. Į mokinius reikia žiūrėti ne kaip į tuščius indus, kuriuos reikia užpildyti faktais, skaičiais ir taisyklėmis, o kaip į aktyvius mokymosi proceso dalyvius. Dėl to kuriami mokymo metodai, tokie kaip „projektinis mokymasis“, „interaktyvios užduotys“, „tyrimas komandoje“ ir „mokymasis realiame pasaulyje“, kurie švietimo srityje tampa vis labiau pažįstami.

Į mokinį orientuotoje klasėje mokytojo vaidmuo yra nukreipti mokinį į naujos informacijos atradimą, kuri vėliau gali būti nukreipta į kitą mokymosi etapą. Nors mokytojai vis dar laikomi tais, kurie turi daugiau žinių nei mokiniai, jų vaidmuo yra ne tik stovėti ir pristatyti, bet ir pateikti bei interpretuoti.

Socialinis konstruktyvumas gali būti vertinamas kaip kitų teorinių perspektyvų šaltinis, kurios tam tikra prasme yra jo įkvėptos ir prisidėjo prie jo praturtėjimo: postmodernizmas, kompleksinis sistemos požiūris, poststruktūralizmas, naratyvinė perspektyva, į sprendimus orientuotas požiūris.

Postmodernizmas

Postmoderniosios švietimo idėjos orientuotos į galios ir autoriteto, kurį mokytojai tradiciškai turi mokinių atžvilgiu, vaidmenį.

Tradicinėje mokymo konceptualizacijoje pedagogai pristatomi kaip kultūriškai nusiteikę ir „užprogramuoti“ skleisti žinias. Atsižvelgiant į tai, mokymas labai priklauso nuo techninių profesijos aspektų, tiesiogiai veikiamas mokslinio metodo, kuriuo apibrėžiama tiesa, priežastis ir vertė švietimo požiūriu. Biheviorizmas palaiko šią mokymo perspektyvą. Mokinių elgesio kategorijos reiškia atitinkamas mokymo strategijas, sukurtas taip, kad būtų pasiekta norima elgesio modifikacija. Tokia žinių perdavimo sistema ignoruoja emocinę sritį, kuri vaidina svarbų vaidmenį mokant ir mokantis. Pagal postmodernizmą, mokyklos atkuria esamą socialinę struktūrą, supažindina mokinius su iš anksto nustatytais socialiai priimtais autoritetais ir normomis, kurios turi būti naudojamos pagal nustatytas žinias ir socialinę tvarką platinančias procedūras.

Atsiriboti nuo tokio požiūrio reiškia pripažinti, kad mokymasis suteikia lygias sąlygas ir mokytojams, ir studentams/mokiniams bendrai kuriant žinias.

Sudėtingas sisteminis požiūris

Socialinio konstruktyvumo rėmuose mokymas ir mokymasis nėra vienus procesus. Tai sudėtingi reiškiniai, atsirandantys bendradarbiaujant mokytojui ir vienam mokiniui. Vadinas, klasė yra sudėtinga sistema, kurioje kiekvienas veikėjas įneša savo indėlį plėtojant žinias: tiek mokiniai, tiek mokytojai yra šios sistemos dalis ir sąmoningai bei nesąmoningai ją palaiko.

Taip pat, sisteminiu požiūriu, visi sistemos elementai yra susiję ir veikia vienas kitą: mokytojo elgesys veikia mokinius, o mokinių elgesys – mokytoją visais lygmenimis. Tai reiškia ir tai, kad ne tik pedagogas kažko moko mokinius, bet ir mokiniai kažko moko pedagogą.

Poststruktūralizmas

Poststruktūralizmas yra susijęs su tiesa ir galia. Jis bando atsakyti į klausimą: kas turi galią kontroliuoti, kas yra tiesa, o kas ne? Poststruktūralistiniai autoriai atsako, kad „tiesa“ yra diskutuojama: jūsų tiesa ir mano tiesa gali visiškai skirtis. Žinios ir prasmė iš tikrųjų laikomos nestabiliais ir kultūriniais procesais. Užuoat sisteminės visuotinės tiesos teiginius apie žmogaus patirtį, poststruktūralizmas pripažįsta bet kurio atskiros aprašymo sąlyginį pobūdį.

Poststruktūralistai mano, kad kalba yra labai svarbi norint paaiškinti socialinį pasaulį. Jie teigia, kad mūsų vartojamai kalbai nėra jokios išorinės tikrovės. Tai, kaip mes kalbame apie dalykus, kuriuos matome pasaulyje – apie šiuos dalykus kalbame, žodžiai ir posakiai, kuriuos vartojame jiems apibūdinti – apibrėžia mūsų patirtį apie patį pasaulį.

Šia prasme labiausiai paplitęs arba populiariausias kalbėjimo apie ką nors būdas vadinamas „dominuojančiu diskursu“. Taigi, galima sakyti, kad „dominuojantis diskursas“ apie vaikus yra tai, kad jie yra nekalti, nes dauguma apie vaikus kalba taip, lyg jie būtų nekalti. Kitas dominuojančio diskurso pavyzdys yra diskursas apie klimato kaitą. Dominuojantis diskursas apie klimato kaitą yra tai, kad ji yra žmogaus sukurta. Žinoma, yra ir kitų, alternatyvių diskursų apie vaikus, klimato kaitą ar ką nors iš tikrųjų – nes skirtingų žmonių nuomonės skiriasi.

Poststruktūralizmas rodo, kad tai, ką visuomenė bet kuriuo metu laiko „tiesa“, yra tiesiog mąstymo būdas (diskursas), kuris tapo dominuojančiu. Bet jei tiesą formuoja diskursas (tiesa yra tai, ką sako dominuojantis diskursas), tada žmonės, turintys galią daryti įtaką diskursui, kontroliuoja tai, ką dauguma gyventojų laiko tiesa ir netiesa. Tiesa visada yra susijusi su galios dinamika: žmonės, turintys galią ir valdžią tam tikroje srityje, greičiausiai yra ir to, kas yra tiesa, saugotojai. Vadinasi, objektyvi tiesa neegzistuoja, bet yra daug požiūrių, kaip mes žiūrime į dalykus.

Taikant švietimą, poststruktūralistinė sistema skatina įvairovę ir įtrauktį, atkreipdama dėmesį į diskursus, kurie naudojami klasėje, tipą ir poveikį tiek mokytojams, tiek mokiniams. Taip pat mokytojų prašoma kritiškai iš naujo pagalvoti apie savo ekspertų vaidmenį santykiuose su mokiniais, nes jie nemoko objektyvių tiesų, tačiau greičiausiai jie yra laikomi tiesos nešėjais dėl galios, kurią jie turi klasėje.

Naratyvinė perspektyva

Pasakojimo perspektyva, glaudžiai susijusi su poststruktūralizmu, teigia, kad mes visi kuriame istorijas, kad suprastume save ir savo gyvenimo aplinkybes. Gyvename pagal istorijas, kurias pasakojame patys, ir pagal istorijas, kurias apie mus pasakoja kiti.

Ši naratyvinė metafora turi daug bendro su poststruktūralistine „diskurso“ idėja: tarp visų istorijų, kurias galime papasakoti apie save ir pasaulį, kai kurios iš jų tampa dominuojančiomis ir valdo mūsų gyvenimo būdą. Tačiau mes nesame vieninteliai savo istorijų autoriai. Daugelis dominuojančių istorijų, valdančių mūsų gyvenimą, buvo sukurtos ankstyvoje vaikystės namuose, mokykloje, garbinimo vietoje ir kaimynystėje. Šias vietines institucijas savo ruožtu formuoja istorijos, aktualios platesniame socialiniame kontekste, kuriame gyvename.

Dominuojančios istorijos reguliariai daro įtaką tam, ką galvojame apie save. Problema ta, kad kai kurios iš šių dominuojančių istorijų, kurias mes ir kiti pasakojame apie mus, gali būti neigiamos, menkinančios ir žeminančios. Jei mokinys yra pasakojimo, apibūdinančio jį kaip kvailą, išdykėlį ar sutrikusį, objektas, jam gali išsivystyti polinkis gyventi savo gyvenimą pagal probleminės istorijos kontūrus, kuriuos jam išryškina toks aprašymas. Šie neigiami simbolių aprašymai dažnai prilimpa kaip klipai. Kokią įtaką tokie apibūdinimai daro žmogui? Kaip būtų galima atsisakyti tokių tapatybių, kurios seka asmenį aplink failus ir gyvena savo gyvenimą mokyklos kultūriniame pasaulyje ir mokytojų mintyse?

Pasakojimo perspektyva pabrėžia mintį, kad asmuo nėra problemiškas. Problematiška yra istorija apie šį asmenį. Tai konteksto, kuriame žmogus gyvena ir veikia, kultūra persmelkta probleminės istorijos apie jį. Pasakojimo požiūriu, problemos yra kultūriniame kraštovaizdyje. Šis kultūrinio pozicionavimo akcentavimas išskiria šią sistemą nuo požiūrių, kurie išpažįsta mokslinį pagrindą, tačiau beveik nepripažįsta kultūros pasaulių vaidmens kuriant problemas ir sprendžiant jas.

Į sprendimą orientuotas požiūris

Į sprendimus orientuotas požiūris teigia, kad kai kas nors negerai, yra du būdai, kaip išspręsti šią problemą.

Pirmasis būdas yra sutelkti dėmesį į problemą, tai yra atidžiai išnagrinėti problemą ir ją suprasti, kad žinotume, ką daryti toliau.

Antrasis būdas – sutelkti dėmesį į sprendimus, tai yra išnagrinėti tai, kas jau veikia mūsų gyvenime, ir išsiaiškinti, kaip galime pritaikyti tai, kas jau veikia probleminėje situacijoje. Be to, sutelkti dėmesį į sprendimus reiškia ištirti, ko norime, kad įvyktų, kokia yra norima sąlyga, kurią norime pasiekti ir kaip galime jos link judėti.

Skirtumas tarp į problemą orientuoto ir į sprendimą orientuoto požiūris parodytas šioje lentelėje:

Į problemą orientuotas požiūris	Į sprendimą orientuoto požiūris

- dėmesys skiriamas „problemos“ mažinimui - žiūri į tai, ką darai „negerai“ - pabrėžia tai, ko nenorite - pabrėžia, ką galima padaryti geriau - siekia pašalinti savo neigiamas silpnybes - domisi, „kodėl“ kyla problema (pvz., kas „sukelia“ ir „palaiko“ problemą)	- dėmesys sutelkiamas į „sprendimo“ tobulinimą - žiūri į tai, ką darai „teisingai“ - pabrėžia tai, ko tu nori - išryškina tai, kas jau daroma gerai - siekia pabrėžti savo teigiamas privalumus - domisi, kada problema neįvyksta (problemos išimtys)

Jei į mokyklą žiūrime per į problemas orientuotą objektyvą, matome daug problemų. Mokiniai ne visada pasiruošę mokytis, mokytojai ne visada yra tikri, kaip elgtis su nepasiekiančiu ir (arba) iššaukiančiu mokiniu, o teigia, kad jam tiesiog „nerūpi“. Bendras mokyklos klimatas sukelia papildomų galimų stresų – smurtas mokykloje, patyčios, grupuočių veikla ir kitoks neteisėtas elgesys vyksta mokyklos teritorijoje, o mokyklos administratoriai stengiasi išlaikyti „nulinę toleranciją“ tokiame elgesiui, tačiau skatina teigiamą mokinių orientuota mokymosi aplinka, siekiant padidinti visų studentų akademinius pasiekimus. Be to, švietimo sistema skatina mokytojus sutelkti dėmesį į tai, ko trūksta mokinių žinioms, įgūdžiams ir elgesiui. Todėl tai skatina mokinius ir jų šeimas atkreipti dėmesį į mokytojų nesėkmes ir klaidas.

Tačiau daug sprendimų galimybių matome ir mokykloje. Tai gali būti vieta kuriant įdomius projektus, užmegzti reikšmingus santykius tarp bendraamžių ir tarp klasės bei mokytojo. Tai gali būti saugi aplinka net ir studentams / mokiniams, gyvenantiems ekonomiškai nuskriaustuose ir pavojinguose rajonuose. Mokyklos gali būti sprendimų, stiprybių ir sėkmės vieta.

Į sprendimus orientuotas požiūris atsižvelgia į visus šiuos teigiamus aspektus, kurie dažnai laikomi savaime suprantamais ir grindžiami tradicine idėja, kad norint išspręsti problemą, ją reikia nuodugniai išanalizuoti, išskaidyti ir suprasti. Be to, pabrėžiama, kad sprendimai (ir problemos) kuriami bendradarbiaujant ir konstruktyviai dalyvaujant visiems konkrečiame kontekste dalyvaujantiems subjektams. Atsižvelgiant į klasės aplinką, tai reiškia, kad tiek mokytojas, tiek mokiniai atlieka aktyvų vaidmenį sutelkdami dėmesį į problemas arba sprendimus.

Į sprendimus orientuotas požiūris skatina mus turėti dvigubą požiūrį. Tai neleidžia pamiršti problemos, neigiamų elementų, trūkumų ir trūkumų: tai leidžia mums juos apsvastyti, o kartu atkreipti dėmesį į tai, kas veikia.

KODĖL KLASĖS KLIMATAS YRA SVARBUS?

Nors socialinis konstruktyvumas ir kitos su juo susijusios perspektyvos tam tikru mastu buvo panaudotos švietimo ir mokyklos srityse, jos buvo menkai pritaikytos klasės klimato dimensijai. Nepaisant to, mes, TASC, tvirtai tikime, kad klasės klimatas yra svarbus elementas, turintis įtakos mokymo ir mokymosi proceso kokybei mokykloje. Klasės klimatą kuria visi klasės renginiai, apimantys abipusius mokinių, mokinių ir mokytojų santykius, mokinių asmeninį tobulėjimą ir sistemines klasės ypatybes. Tai daro įtaką bendrai mokinių sėkmei, asmeniniam tobulėjimui, mokymosi motyvacijai ir savęs įvaizdžiui, taip pat mokytojo darbo kokybei klasėje.

Klasės klimatas paprastai apibrėžiamas kaip dalyvavimo reiškinys. Ją formuoja ryšiai tarp asmenų, dalyvaujančių kuriant klasės darbą, valdymo metodus, klasės taisykles, klasės organizavimą ir mokyklos kultūrą; kitaip tariant, tai yra bendradarbiavimo ir bendrai konstruktyvaus proceso, kuriame visi dalyvaujantys žmonės atlieka aktyvų vaidmenį tiek sąmoningu, tiek nesąmoningu lygiu, rezultatas. Toks pasakojimas mums atrodo suderintas su socialinio konstruktyvumo sistema ir su ja susijusiomis perspektyvomis, todėl mums atrodė logiška ir nuoseklu, kurdami visų šių metodų įkvėptą klasės klimato valdymo mokymo programą.

TASC metodas pabrėžia, kad teikiant svarbą įvairiems požiūriams, dekonstruojant jų galios vaidmenį klasėje, atkreipiant dėmesį į kalbą ir jos vartojimą klasėje, matant klasę kaip nuolat besikeičiančią ir sudėtingą sistemą, suteikdami erdvės kiekvieno pasakojimams, mokytojai gali veiksmingai palengvinti pozityvesnio ir įtraukiesnio klasės klimato kūrimą, o tai savo ruožtu gali turėti teigiamos įtakos mokymo ir mokymosi procesų kokybei.

C.L.A.S.S. MOKYMO PROGRAMA

Klasė. Mokymo programa buvo parengta dviem etapais.

1 etape buvo nustatytas įgūdžių rinkinys, pagrįstas anksčiau aprašyta teorine sistema. Tokie įgūdžiai yra tie, kuriuos, mūsų nuomone, reikia ugdyti ir (arba) sustiprinti mokytojų požiūriu į klasės klimato gerinimą, jei jie nori taikyti TASC sistemą. Be to, tokie įgūdžiai buvo suskirstyti į grupes. Kiekvienas klasteris yra svarbus klasės klimato valdymo aspektas pagal TASC sistemą. Kiekvienas įgūdis, susijęs su vienu klasteriu, yra tos dimensijos aspektas, kurį reikėtų tobulinti arba tobulinti.

2 etape klasterių rinkinys ir susiję įgūdžiai buvo iš anksto bandomi, kai kurie mokytojai ekspertai iš kiekvienos partnerio šalies pateikė atsiliepimus pagal savo patirtį. Remiantis šiais atsiliepimais, mokymo programa buvo įgyvendinta pagal tikrąją struktūrą.

Mokymo programos pavadinimas „C.L.A.S.S.“ yra akronimas, nurodantis penkis aspektus, į kuriuos, mūsų nuomone, svarbu atsižvelgti valdant klasės klimatą:

C = Construct (liet. *Sumanymas*)

L = Lead (liet. *Vadovavimas*)

A = Aim (liet. *Tikslas*)

S = Support (liet. *Palaikymas*)

S = Solutions (liet. *Sprendimai*)

Dabar atidžiau pažvelgsime į kiekvieną dimensiją ir įgūdžius.

Svarbi rekomendacija

Atminkite, kad C.L.A.S.S. mokymo programa nėra penkių pakopų kelias. Jūs neturite plėtoti ar tobulinti sumanymo dimensijos, tada pereiti prie valdymo dimensijos ir pan.

C.L.A.S.S. mokymo programa turi būti sukurta kaip sistema, kurioje jokia dimensija nėra svarbesnė už kitas. Galite pasikliauti visais šiais aspektais arba galite naudoti kai kuriuos iš jų, atsižvelgdami į tai, kas, jūsų manymu, yra svarbu konkrečiame kontekste, kuriame dirbate. Be to, jei nuspręsite pagilinti visas mokymo programos dimensijas, jūsų mokymosi kelias gali pradėti nuo bet kokios norite dimensijos.

Iš tikrųjų visos dimensijos yra susijusios viena su kita, nes manome, kad jos yra skirtingi prieigos taškai prie šios mokymo programos: efektyvaus klasės klimato valdymo praktikos.

Jūs nusprendžiate, kaip priartėti prie mokymo programos, kaip ją panaudoti, į kurias dimensijas, jūsų nuomone, reikėtų labiau gilintis. Kitaip tariant, kviečiame susikurti savo pasakojimą apie C.L.A.S.S. mokymo programą, nes manome, kad esate savo darbo su klase ekspertas, žinote savo kontekstą ir jos kultūrą, todėl jūs geriau žinote, kaip atvesti mokymo programos idėjas dirbant su savo mokiniais.

C.L.A.S.S. mokymo programa nesiekia nukreipti jūsų į socialinio konstruktyvumo, postmodernizmo, kompleksinio sistemos požiūrio, poststruktūralizmo, naratyvinės perspektyvos ir į sprendimus orientuoto požiūrio pasaulį. Juo siekiama praturtinti jūsų požiūrį, pasitelkiant idėjas, kurios, mūsų manymu, yra naujoviškos, veiksmingos ir galingos, naudojant jūsų emocinį intelektą gerinant santykius, užmezgamus klasėje, mokytojo ir mokinio bei bendraamžių lygiu. Kaip juos naudoti, priklauso nuo jūsų.

-

SUMANYMAS

SUMANYMO dimensija reiškia dvi idėjas:

1. Kad kiekvienas klasėje dalyvaujantis asmuo (mokytojai, mokiniai) aktyviai prisidėtų prie klasės klimato valdymo. Šia prasme jis pabrėžia šiuos įgūdžius:

Proaktyvumas – tai savarankiškas elgesys, kurio metu stengiamasi išspręsti problemą prieš jai įvykstant. Tai reiškia, kad reikia veikti prieš būsimą situaciją, o ne reaguoti. Tai reiškia, kad reikia kontroliuoti situaciją ir daryti ankstyvus pokyčius, o ne prisitaikyti prie situacijos ar laukti, kol kažkas atsitiks.

Gebėjimas veikti tiek individualiai, tiek grupėje, tai yra jausmas, kad vienas asmuo ar grupė yra tas, kuris sukelia arba sukuria veiksmą - asmuo ar grupė save suvokia kaip subjektą, darantį įtaką savo veiksmais ir gyvenimo aplinkybėmis likusiai grupei.

2. Kadangi kiekvieni santykiai yra procesas, kuriame visi dalyvaujantys veikėjai mokosi vieni iš kitų, klasė yra kontekstas, kuriame mokiniai mokosi iš mokytojo, bet mokytojas taip pat mokosi iš mokinių. Pavyzdžiui, mokytojas išmoksta elgtis su vienu mokiniu ir jo kultūrine kilme; arba mokytojas gali išmokti iš mokinių naujų žinių apie dalykus ar temas, kurių ekspertai yra patys mokiniai. Šia prasme jis pabrėžia šiuos įgūdžius:
  - Klasę vertinant kaip bendrą prasmės konstrukciją, tai reiškia, kad klasės kultūra yra bendrai konstruojama mokytojo ir mokinio sąveikos ir to, kad abi pusės mokosi viena iš kitos.
  - Klasę vertinant kaip abipusės įtakos procesą, tai yra artėjimas prie klasės ir mokinių, atsižvelgiant į tai, kad mūsų darbas daro įtaką mokinių gyvenimui įvairiais lygmenimis, taip pat į tai, kad mokinių būdai palaikyti ryšį su mumis daro įtaką mūsų, kaip mokytojų, gyvenimui taip pat.

VADOVAVIMAS

-

VADOVAVIMO dimensija reiškia idėją panaudoti savo autoritetinę galią ir mūsų, kaip mokytojų, vaidmenį santykiuose su mokiniais. Šia prasme apibrėžiami šie įgūdžiai:

Atkreipti dėmesį į galios dinamiką santykiuose, tai yra atsižvelgiant į tai, kad kiekvieniems santykiams būdingas kiekvieno pašnekovo galios vaidmens skirtumas. Pavyzdžiui, klasėje tai reiškia, kad mums, mokytojams, siūloma pagalvoti, kaip galėtume panaudoti savo galią, kad palengvintume klasės klimato gerinimą.

- Atsilikimas vienu žingsniu – tai mūsų, kaip mokytojų, galios vaidmens išnaudojimas taip, kad mokiniai galėtų išreikšti savo požiūrį. Pavyzdžiui, klausimų uždavimas gali būti naudinga priemonė, padedanti gerinti klasės klimatą, nes mokiniai gali paaiškinti savo idėjas ir papasakoti savo istorijas.
- Bendradarbiaujanti lyderystė, tai yra gebėjimas įtraukti mokinius į klasės klimato gerinimo procesą, pavyzdžiui, skatinant juos tyrinėti savo individualius ir kolektyvinius įgūdžius ir pritaikyti juos taip, kad jie galėtų aktyviai padėti mums valdyti klasės klimatą.

TIKSLAS

TIKSLO dimensija reiškia idėją kartu su mokiniais sukurti viziją, koks turėtų būti efektyvus klasės klimatas. Kadangi TASC sistema savaime suprantama, kad mokinių ir mokytojų lūkesčiai (tiek dėl klasės klimato, tiek dėl dalykų mokymo/si) daro įtaką vieni kitiems, mūsų, kaip mokytojų, tikslų ir lūkesčių paaiškinimas gali padėti mums nustatyti, kokius veiksmus galima atlikti. klasėje ir (arba) mokymo ir (arba) mokymosi lygmeniu, siekiant tokių tikslų. Šia prasme TIKSLAS pabrėžia šiuos įgūdžius:

- Darbas su hipotezėmis, tai yra gebėjimas kelti hipotezes – ir padėti mokiniams kelti hipotezes – konkrečiomis temomis, susijusiomis su klasės klimato valdymu; tai taip pat susiję su galimybe pradėti ir palaikyti diskusiją apie tokias hipotezes ir galimas jų pasekmes.
- Į tikslą orientuotas požiūris, tai priartėjimas prie klasės klimato temos turint aiškius tikslus trumpam, vidutiniam ir ilgalaikiam laikotarpiui. Be to, šis įgūdis reiškia gebėjimą padėti studentams išsiaiškinti savo tikslus ir rasti bendrą tikslų pagrindą.

- Į ateitį orientuotas požiūris apie ateitį. Gebėjimas numatyti būsimas pasekmes ir planuoti į priekį prieš imantis veiksmų. Išugdyti tokį gebėjimą reiškia gebėti sukurti galimas klasės klimato scenarijų aprašymus – tai gali būti ir pageidaujami, ir neigiami scenarijai. Apibrėžti veiksmų seką tiek iš mokytojo, tiek iš mokinio pusės, plėtoti pageidaujamus ir vengti neigiamų veiksmų.

PALAIKYMAS

Kaip ir VADOVAVIMO, tai ir PALAIKYMO dimensija pabrėžia mintį, kad kiekvienuose santykiuose yra jėgos dinamika, todėl mokytojai turėtų atkreipti dėmesį į tai, kaip jie naudojami savo autoritetu mokinių atžvilgiu. Šiuo atveju PALAIKYMAS reiškia, kaip mes, mokytojai, galime panaudoti savo galios vaidmenį, kad suteiktume mokiniams saugią ir palaikančią aplinką, kuri gali palengvinti bendradarbiavimą su bendraamžiais ir mokytojais. Šioje situacijos atskleidžiami šie įgūdžiai:

- - Susilaikymas nuo smerkimo, tai yra pažinimo procesas, kurio metu mes sulaukome nuosprendžius, ypač darydami moralines ar etines išvadas. Praktikuojant atidėtą sprendimą ir padedant mokiniams su bendraamžiais ir mokytojais priimti sustabdyto sprendimo metodą, klasėje suteikiama erdvė skirtingiems pasakojimams, kad kiekvienas galėtų plėtoti savo idėjas tam tikra tema. Tai savo ruožtu palengvina kritinio mąstymo ugdymą ir idėją, kad kiekvienas turi savo požiūrį į pasaulį.
- Vengimas kaltinti, tai yra gebėjimas išvengti – o dar geriau – dekonstruoti – „rodymo pirštais“ į mokinius praktikos. Dažniausiai kaltindami mes puolame asmenį taip, lyg jis būtų iš vidaus pasielgęs neteisingai. Kaltinimas tampa neigiamo žmogaus etiketės klijavimo procesu tokiu būdu, kuris neleidžia mums pamatyti jo turtingumo ir sudėtingumo. Ši problema paaštrėja, jei kaltina žmonės, kurie yra galios pozicijoje. Kadangi mes, mokytojai, esame galios pozicijoje prieš klasę, mokinių kaltinimas gali sukurti etiketes, kurios apakina mus nuo galimybių padėti mokiniams susieti savo kompetencijas ir talentus bei aktyviai prisidėti prie klasės klimato gerinimo. Be to, apkaltinti studentai / mokiniai gali patirti savo tapatybės sumenkėjimą dėl neigiamų etikečių, kurias jie gauna kaip asmenys. Kitaip tariant, jie gali imti tikėti, kad jie yra tokie, kaip gaunamos etiketės, nes „mokytojas man taip pasakė“. Vadinas, jie gali imti manyti, kad jie turi labai mažai gabumų ir stiprybių arba išvis jų neturi. Kaltinimo vengimas – tai gebėjimas vengti ženklinti mokinius kaip „neteisingus“ asmenis, tuo pat metu laikytis požiūrio kritikuoti jų veiksmus tokiu būdu, kuris gali būti naudingas ir vaisingas palaikant bendradarbiavimą su jais pamokos procese.
- Empatija, tai yra gebėjimas suprasti arba jausti tai, ką kitas žmogus patiria iš savo patirties. Kitaip tariant, tai gebėjimas atsidurti kito vietoje. Empatija nėra viskas arba nieko; veikiau žmogus gali būti labiau ar mažiau empatiškas kito atžvilgiu. Mes demonstruojame empatiją, kai tiksliai pripažįstame / atpažįstame ir toleruojame kito asmens veiksmus ir su veiksmais susijusių emocinių būsenų reikšmę. Empatijos mokinių atžvilgiu praktikavimas ir pagalba bendraamžių atžvilgiu gali padėti pagerinti klasės atmosferą, nes visi klasės dalyviai pagarbiai žiūri į kitų padėtį

ir stengiasi matyti pasaulį taip, kaip mato kiti. Vadinasi, ir mes, mokytojai, ir mokiniai, į klasėje kylančius klausimus galime žiūrėti atviriau ir lanksčiau.

- Smalsumo požiūris, tai yra gebėjimas įsiklausyti į studentų / mokinių idėjas ir pasakojimus, užimant tiriamąją poziciją. Smalsumas neleidžia mums būti neutraliems ar pasikliauti savo ekspertų vaidmeniu. Vietoj to jis ragina matyti studentus kaip lygiaverčius partnerius, turinčius žinių, kurios iš pradžių gali būti neprieinamos. Šiuo atveju mūsų tikslas yra padėti mokiniams išreikšti savo idėjas su noru pripažinti, kad šios idėjos taip pat gali būti tokios pat geros kaip mokytojų ir kad mokiniai gali išmokyti mus kažko naujo apie klasės klimato valdymą.

SPRENDIMAI

SPRENDIMŲ dimensija reiškia galimybę pereiti *nuo į problemą* orientuoto požiūrio *prie į sprendimą* orientuoto požiūrio. Tai nereikalauja visam laikui atsisakyti buvusio; vietoj to ji siūlo įtraukti pastarąjį, kaip alternatyvų mąstymo apie klasės klimato valdymą būdą. SPRENDIMŲ dimensija yra susijusi su šiais įgūdžiais:

- Problemų sprendimas. Sprendimų kūrimo mąstysena, tai yra gebėjimas nustatyti skirtumus tarp dviejų požiūrių ir juos naudoti pagal tai, kas, mūsų nuomone, yra konteksto poreikiai. Be to, tai reiškia gebėjimą mokyti tokio skirtumo mokinius, padedant jiems nustatyti abiejų mąstysenų naudą ir kritinius taškus.
- Į sprendimus orientuotas požiūris, tai yra gebėjimas efektyviai pritaikyti į sprendimus orientuotą mąstyseną sprendžiant klasės klimato valdymo problemas.

TYRIMO PROCESO SVARBA

Kaip praktiškai naudoti C.L.A.S.S. mokymo programą ir įgalinti minėtus įgūdžius?

Mes, TASC, sukūrėme pratimų ir veiklų rinkinį, kuriuo siekiama palengvinti mokymosi patirtį ir padėti geriau suprasti ir įgyvendinti visas iki šiol aprašytas idėjas.

Visos pratybos ir veikla turi vieną bendrą bruožą: jie yra grįsti tyrimo procesu. Šiuo terminu apibrėžiame klausimų ir pokalbių naudojimą, kurie sustiprina individo ar grupės gebėjimą priimti geriausius sprendimus valdant klasės atmosferą, sutelkiant dėmesį į klausymąsi, sprendimų paiešką, tikslų siekimą gerbiant skirtingus kiekvieno naratyvus ir požiūrius.

Visos praktikos ir veiklos padeda pritaikyti užklauso procesą, kuriame pateikiamos idėjos ir pavyzdžiai, kaip sukurti klausimus, kurie palengvintų pokalbius, kuriais siekiama pagerinti klasės klimatą dalyvaujant ir bendradarbiaujant.